

МАНДАТНА ПРОГРАМА
на
проф. дфн Анастас Георгиев Герджиков

Уважаеми колеги,

Кандидатирам се за ректор на най-стария и най-големия университет в България, защото искам да доведе до успешен край усилията, които заедно положихме през последните четири години. Софийският университет да се стабилизира финансово, да се развие и да заеме достойно място между европейските университети.

За три години от 2016 г. до 2019 г. **субсидията за издръжка на Софийския университет беше увеличена с 60%**, без тук да се включват допълнителните 10 милиона лева, които получихме през 2018 г. за капиталови разходи, и други допълнителни средства, получени през 2016, 2017 и 2019 г. Това доведе до финансово стабилизиране на Софийския университет, като изплатихме почти изцяло задълженията, които имахме в началото на мандата, и в същото време даде възможност за известно **увеличение на основната заплата** – с 37 % за асистент, с 18 % за главен асистент, със 17 % за доцент и с 15 % за професор. Брутната работна заплата се повиши още повече, тъй като тя включва и възнаграждението за ОНС „доктор“, което беше увеличено с 46 %, съответно за НС „доктор на науките“, което се увеличи с 32 %.

Това увеличение не е голямо, но възнагражденията бяха увеличавани в три последователни години, едновременно с изплащането на задълженията, след като преди това заради кризата не бяха увеличавани 8 г., едновременно с натрупването на задълженията.

От началото на тази учебна година ще увеличим близо два пъти и половина възнагражденията на хоноруваните асистенти и възнагражденията за наднормени часове, които не са повишавани от повече от 10 години.

Успешното кандидатстване за три от четирите одобрени центъра за върхови постижения (в два от които Софийският университет е водещ партньор) и за няколко центъра за компетентност, както и успехът на проекта GATE на стойност 30 милиона евро, класиран между 14 проекта от повече от 200 от цяла Европа, ще осигурят модерна научна инфраструктура и сериозни възможности за развитие на научните изследвания в Университета.

Преминахме и през изпитания – отнемане на една от сградите на Университета, опит за закриване на университетска болница „Лозенец“, въвеждане на нови регистри на НАЦИД, но ги преодоляхме успешно заедно.

След финансовото стабилизиране на Университета през предходния мандат можем да насочим в много по-голяма степен вниманието си към същинските ни задачи – повишаване на качеството и много по-голяма интернационализация на образованието и на научните изследвания, а оттам и заемане на по-достойно място в международните класации.

Същевременно през следващите четири години Университетът ще бъде изправен пред нови предизвикателства:

- Необходимост от много по-осезаемо повишаване на възнагражденията;
- Продължаващо намаляване на завършващите средно образование, особено след приемането на двустепенната структура, което ще доведе до дипломиране след 10 клас на голяма част от випуска без възможност за продължаване във висше училище;
- Като следствие от това – още по-голяма нужда от привличане на чуждестранни студенти;
- Нарастваща зависимост на финансирането на научно-изследователската дейност от наукометричните показатели и оттам необходимост от стимулиране на публикационната активност;
- Стремително навлизане на новите технологии в образователния процес, от което изоставаме не само по финансови причини.

1. Основни принципи

Ако получа вашето доверие, ще продължа да спазвам принципите, върху които изградих работата си в предишния мандат:

- диалогичност, балансираност и спазване на принципите на демократичното управление – никога не съм налагал мнението си, винаги съм търсел и ще продължа да търся консенсусно решение в интерес на всички звена и на всички колеги;
- достъпност и отзивчивост – вратата ми винаги е била отворена и ще продължи да бъде отворена за всеки от вас без оглед на формални приемни часове.

Ако бъде избран, ще положа всички усилия за изпълнението на мисията на Университета да се утвърди като основен национален висш образователен, научно-изследователски, културен и информационен център с високо международно признание, образец на научно-изследователска и преподавателска работа с широко културно и обществено значение, който формира ядрото на българската интелигенция и просвещава българското национално самосъзнание, допринася решително за българското участие в световното развитие на науката и образованието и е призван да съхранява, обогатява и пренася през вековете знанието и човешкия стремеж към истината и познанието.

2. Място на Университета в обществото

Една от задачите, с които не успяхме да се справим, беше приемането на **Стратегия за развитието на СУ „Св. Климент Охридски“**. Няколко работни групи изготвиха анализи и предложения за Стратегията, но те бяха недостатъчни да отговорят на високите изисквания към такъв документ. През последната година МОН започна подготовката на Национална стратегия за следващия период и възникна и необходимостта от съгласуване на двата документа. Софийският университет участва в подготовката на Националната стратегия, необходимо е едновременно с това да изготви и своята.

През изтеклия мандат отразяването на успехите на Софийския университет в медиите постепенно надделя над негативните репортажи. Като изключим ежегодното отразяване на незаетите места и няколко случая, провокирани от противопоставяне в самата академична общност, успяхме да генерираме интересни събития и положителни новини, които привличаха медийния интерес към резултатите от нашата образователна, научна и културна дейност и ползата за обществото от нея. В следващия мандат **издигането на публичния образ на Университета** трябва да бъде още по-категорично.

Партньорството с представителите на бизнеса и по-тесните връзки с работодателските организации и потребителите на кадри показаха сериозен напредък – научните продукти и услуги на Университета отбелязват най-голяма ползваемост от бизнеса – от ниво 0 през 2017 г. до 59 през 2018 г., при обичайно ниво за останалите висши училища между 0.5 и 7. Още преди стартирането на проекта GATE през 2019 г. бяха подписани договори с фирми на стойност 4 милиона евро. Въпреки това трябва да постигнем още много, за да се сравняваме с добрите университети в Европа.

3. Управление на финансите

След финансовото стабилизиране на Университета целта трябва да бъде чрез продължаване на увеличаването на държавната субсидия и на собствените приходи, както и чрез по-нататъшно оптимизиране на разходите и на управлението на финансите, да се осигурят много повече средства за повишаване на възнагражденията, за ремонт и поддръжка на сградния фонд, за инфраструктура, материали и консумативи. Отделно от това трябва да се постигне категорично повишаване на субсидията за научни изследвания и разпределението ѝ между висшите училища според научните резултати.

За постигане на тази цел са необходими следните мерки:

- **Още по-активна роля на ректора на Софийския университет в работата на Съвета на ректорите** и при изготвянето на законопроекти и нормативни документи;
- Постигане на **още по-голямо влияние на качеството на образованието** и реализацията на завършилите **върху размера на субсидията**;
- **Увеличаване на субсидията за научна дейност и разпределяне според научните резултати**;
- **Повишаване на норматива за издръжка за ОКС „магистър“**.
- След приемането на внесения ЗИД на ЗВО увеличаване на финансирането на **изследователските университети**;
- **Увеличаване на норматива за издръжка** на един студент в подценени професионални направления като **природните науки**, като то да е значително по-високо при голяма разлика между първия и втория в направлението в Националната рейтинговата система;
- След въвеждането през 2020 г. на новата система за управление на студентската информация и на интегрираната система за счетоводство и личен състав, постепенно надграждане на следващите модули за **постигане на единна интегрирана информационна система**;
- Категорична промяна на счетоводната политика, която да позволи на факултетите **управление на бюджета в реално време** (през 2017 г. имаше напредък, но после субективни фактори доведоха до спиране на работата);
- Стимулиране на **обединяването на дублиращи се програми и дисциплини**;
- Продължаване на **оптимизирането на учебните планове**;
- **Привличане на повече студенти**, особено от чужбина, чрез:
 - **разкриване на нови специалности**, търсени от кандидат-студентите, и **повишаване на капацитета** на съществуващите;
 - **популяризиране** на предлаганите програми сред учениците в гимназиите;
 - стимулиране на разкриването на **нови специалности с обучение на чужд език** във всички образователни степени и привличането на чуждестранни студенти в тях;
 - развитие на **електронно дистанционно обучение**. (след акредитирането на средата за ЕДО беше разкрита само една магистърска програма, въпреки че от години са готови още няколко).
- Активно участие с проекти в **оперативните програми** и през следващия програмен период;
- Изпълнение на задачи, възложени от държавни институции и частни фирми;
- Повишаване на приходите от **образователни услуги** и от квалификация и преквалификация;

- Привличане на нови **спонсори** (през предходния мандат вече имаше редица успехи);
- По-категорично **подобряване на партньорството с представителите на бизнеса** и с работодателските организации;
- Оптимизиране на дейността и стопанисването на **университетските имоти** (въпреки далеч по-ефективното управление на собствеността – по-висока събираемост на наеми, продажба и отказване от имоти, водещи единствено до пасиви, има още много да се направи).

4. Управление и администрация

Управлението на Университета и подобряването на работата на администрацията са постоянни теми. През последните четири години бяха постигнати определени успехи, например въвеждането на новите длъжностни характеристики на администрацията, създаването на поредица от регистри, които липсваха до този момент, въвеждането на нови електронни системи и осигуряването на средства за нова Система за управление на студентската информация. Далеч сме обаче от желаното положение, затова са необходими нови мерки:

- Създаване на **действащо настоятелство** на Софийския университет;
- Въвеждане на **новата Система за управление на студентската информация** (СУСИ), която се разработва в момента;
- Включване на нови модули в **единната интегрирана информационна система**, и осигуряване на обратна информация на ректорското и деканските ръководства;
- **Електронизиране** на административните процедури;
- Трансформиране на личния делови стил на ръководителите на всички нива в полза на личната ангажираност; съгласуваност с останалите отдели и служители;
- След въвеждането на новите длъжностни характеристики в предходния мандат **прилагане на адекватни атестационни процедури** за административния персонал;
- **Повишаване на квалификацията** на администрацията;
- По-нататъшно **преодоляване на трудностите пред УЦИКТ** – набиране и задържане на персонала, осигуряване на техника и оборудване, взаимодействие с централната администрация и с основните звена;
- Продължаване на повишаването на **качеството на вътрешноуниверситетските нормативни документи**;
- Повишаване на **ефективността на процесуалното представителство**.

5. Образователна дейност

След успешната институционална акредитация и запазването на водещите позиции на Софийския университет в Националната рейтингова система, значителното подобряване на системата за управление на качеството и въвеждането на нов модел на атестация, разкриването на докторантски училища и регламентирането на постдокторската специализация, основните задачи в тази сфера са продължаване на повишаването на качеството на образованието и научните изследвания и увеличаването на броя на чуждестранните студенти, преподаватели и изследователи.

- След успехите в предходния мандат **поддържане на ефективна система за управление на качеството** на образованието, научните изследвания и академичния състав;
- Изготвяне и подаването на **доклад за следакредитационно наблюдение и контрол** и на доклади за акредитация на професионални направления и за **повишаване на дадения капацитет**;
- Осигуряване на аудиториите, необходими за качествен учебен процес (довършването на сградата на 10-и километър решава проблемите на ФНОИ, ФМИ и ФП, напредък има и в други факултети, но нуждите на важни факултети с много студенти като ЮФ още не са задоволени);
- **Активна информационна и рекламна дейност** на Университета за привличане на български и чуждестранни студенти;
- Провеждане на **кандидатстудентски кампании със силно публично присъствие**, целящи устойчив прием с повишено качество;
- Разкриване на нови бакалавърски специалности и магистърски програми след **аргументирана обосновка за необходимостта** от тях;
- Стимулиране на предлагането на бакалавърски и магистърски **програми на чужд език** и **привличане на повече чуждестранни студенти**;
- Създаване на **звено за работа с чуждестранните студенти** – привличане, прием, ориентиране и административно обслужване;
- Повишаване на **финансовата ефективност на програмите за ОКС „магистър“**;
- **Оптимизация на организацията** на учебния процес и **строг контрол** на неговото качество и регулярност;
- Осигуряване на **засилена практическа подготовка на студентите**;
- Осигуряване на **реална избираемост на дисциплини и реално приложение на кредитната система**;
- Разширяване на възможностите за **използване на новите информационни технологии в процеса на обучение** и осигуряване на

- квалификация на академичния състав за ИКТ;
- Повишаване на преподавателската и студентската **мобилност** (входящата мобилност от чужбина се увеличава, но изходящата намалява, а именно от нея зависи финансирането на мобилността);
 - Подпомагане на професионалното ориентиране на студентите чрез кариерните центрове;
 - Акредитиране на нови **програми за електронно дистанционно обучение**;
 - Осигуряване на дейността на **докторантските училища**;
 - Развитие и ресурсно осигуряване на **постдокторската специализация**;
 - Участие в програми за **продължаващо обучение, квалификация и преквалификация**;
 - Развиване на **тестовата и сертификационната дейност**.

6. Научноизследователска и проектна дейност

Софийският университет запазва позициите си в международните класации, в които традиционно присъства, а от 2017 г. е включен и в Times Higher Education и в Шанхайската класация. Индексът на цитируемост на Университета в Scopus и Web of Science се повишава значително.

Същевременно субсидията за научни изследвания не се увеличава с темповете на субсидията за образователна дейност и едва през последната година беше внесен ЗИД на ЗВО, който гарантира разпределянето ѝ между висшите училища според резултатите.

- Постигане на нормативно регламентиране на **нов модел за финансиране** на висшето образование, който да осигурява **справедливо финансиране според научните резултати**.
- **Стимулиране на публикуването в научни списания** с импакт фактор/импакт ранг и включени в световната система за реферирание, индексирание и оценяване, особено в областта на обществените и хуманитарните науки;
- Включване на български научни издания в световната система за реферирание и индексирание (вече е в процес на изпълнение);
- Продължаване и разширяване на осигуряването на **университетски абонамент за електронни ресурси**, които не са включени в националния абонамент;
- Продължаване на **успешното кандидатстване с проекти**, финансирани по конкурсите на „Фонд научни изследвания“, от следващите оперативните програми и от научните програми на Европейския съюз;

8. Академичен състав

Софийският университет има сериозен научен и преподавателски потенциал, който е създаван и развиван в продължение на дълги години, като във всички направления образователните и изследователските постижения са най-добрите в страната. Същевременно от недостатъчното финансиране най-много пострада именно академичният състав на Университета – въпреки увеличенията през последните три години възнагражденията са далеч от заслуженото, липсват средства за апаратура, материали и консумативи.

- Постигане на **увеличение на основните заплати с 60 на сто** в рамките на мандата;
- **Финансово стимулиране на публикационната активност** на академичния състав;
- Повишаване на възнагражденията за наднормените часове (вече бяха увеличени 2.5 пъти в края на предходния мандат, но продължават да са недостатъчно високи);
- Постоянен диалог с **преподавателските синдикати**;
- Подобряване на **атестационните процедури**, отчитащи преподавателската и научноизследователската дейност;
- Осигуряване на възможности за **непрекъсната квалификация на преподавателите** (безплатните езикови и компютърни курсове в предходния мандат предизвикаха голям интерес и трябва да бъдат осигурени за по-голям брой преподаватели);
- Осигуряване на **качествени медицински профилактични прегледи** за преподавателите и служителите (След като болница „Лозенец“ бъде предадена за управление на Софийския университет, няма да има нужда от процедура по ЗОП за изпълнител на прегледите);
- Ефективно използване на учебно-научните бази и ТД „Китен“ за **отдых и възстановяване** на преподавателите и служителите;
- Продължаване на предоставянето на **ваучери за храна**;
- Осигуряване на **възможности за спортуване** на преподавателите и служителите, включително с осигуряване на карти за достъп до спортни обекти.

9. Студенти и докторанти

Работата на Студентския съвет през последния мандат беше значително подобрена, а сътрудничеството между него и ректорското ръководство – добронамерено и ползотворно. Традиционната слабост във всички висши училища е niskият процент на студентите, които се включват в дейността и инициативите на Студентския съвет.

- Разширяване на **връзката с бизнеса** и провеждането на **приложни научни изследвания**, свързани с индустрията и изискванията на пазара;
- Развитие на **Научноизследователския сектор** и на Отдел „**Научна и проектна дейност**“;
- Продължаване на насърчаването на **научноизследователската дейност на студентите** чрез включването им в научноизследователски колективи, научни конференции, издаване на студентски научни трудове и др.;
- Стимулиране и подкрепа на **научноизследователската дейност на докторантите** чрез участие в научни проекти и системен контрол върху изпълнението на индивидуалния им план.
- Развитие на **постдокторската специализация** по започналите програми на МОН;
- Продължаване на успешната издателска дейност на **Университетско издателство „Св. Климент Охридски“** с печатница и преминаване на самоиздръжка.

7. Международна дейност и сътрудничество

Софийският университет е сключил стотици междууниверситетски договори и още повече договори по Еразъм+. Поради това и изходящата и входящата мобилност на студенти и преподаватели е впечатляваща. Не всички договори обаче водят до сътрудничество в областта на научната и проектната дейност, поради което една от главните задачи през последните години бяха постоянните срещи с чуждестранни посланици и ректори на тази тема. Тази работа трябва да продължи.

- Повишаване на ефективността и разширяване на международната дейност;
- Запазване на високите постижения на Софийския университет по изпълнение на **европейската програма за студентска и преподавателска мобилност Еразъм+** и увеличаване на изходящата мобилност, от която зависи финансирането ѝ;
- Значително повишаване на привлечените **чуждестранни преподаватели и изследователи**;
- Продължаване и развиване на сътрудничеството с **университетските институции от региона**;
- Участие в **научните програми на ЕС**;
- Стимулиране и подкрепа на участието в международни форуми и на членството в международни научни организации.

- Продължаване на политиката за съдействие на Студентския съвет за решаване на образователни и социално-битови проблеми;
- Редовни срещи на представители на Студентския съвет с ректорското ръководство за определяне на приоритетите при решаване на студентските проблеми;
- Подкрепа на **студентското самоуправление** чрез организационно и финансово подпомагане на университетския и факултетните студентски съвети;
- Участие на Студентския съвет при обсъждане на въпроси относно **студентското обслужване**;
- **Оценка на нивото на удовлетвореност** на студентите от качеството на преподаване и учебните програми;
- Осигуряване на **реална избираемост на дисциплини и реално приложение на кредитната система**;
- Повишаване на **студентската мобилност**;
- Осигуряване на възможности за електронно дистанционно обучение;
- Полагане на грижи за задоволяване на **социалните потребности на студентите** и осигуряване на **качествена жизнена среда** в студентските общежития и столове (За първи път бяха осигурени значителни средства за ремонт на общежитията, но тъкмо заради ремонтите част от стаите не могат да се използват и има недостиг на места);
- **Включване на студентите** в инициативи по привличането на кандидат-студенти, по приема и въвеждането на новите студенти в образователния процес;
- Стимулиране на **културните изяви** на студентската общност;
- Създаване на **условия за активен спорт**;
- Повишаване на ефективността на Центъра за кариерно развитие и превръщането му в звено, подпомагащо **професионалната ориентация и реализация** на завършващите студенти;
- Идентифициране на тенденциите в реализацията на студентите по професионални направления и отрасли и използване на тази информация при вземане на решения за актуализиране на учебните планове или промяна в предлаганите от Университета специалности и програми;
- Развиване на мрежата от **клубове на възпитаниците** на Софийския университет.

10. Материално-техническа база, имоти и стопанска дейност

Субсидията за капиталови разходи е ниска, което затруднява ремонтната дейност и поддържането на сградите, предоставени за управление на Университета – 18 учебни сгради, 10 студентски общежития и 3 стола, учебно-научни бази и почивни станции. В предходния мандат на няколко пъти беше издействана допълнителна субсидия за капиталови разходи, в един от случаите – в размер на 10 милиона лева. Това не само позволи започването на **ремонтни дейности в сградите на почти всички факултети и на студентските общежития**, но и отделянето на средства за нова система за управление на студентската информация и други модули на единната информационна система.

Мащабните проекти по оперативните програми и един проект по ОП „Региони в растеж“ ще позволят допълнително увеличаване на сградния фонд и осигуряването на научна инфраструктура и материално-техническа база.

Получените допълнителни средства обаче са четири пъти по-малко от реалните нужди, за да бъдат изпълнени всички необходими ремонтни дейности. Затова през следващия мандат следва да се осигурят нови средства, за да могат те да продължат. Необходимите дейности продължават да бъдат:

- Поддържане и обновяване на сградния фонд – основни и текущи ремонти, поддръжка на имотите, административно-техническо и стопанско обслужване и понижаване на експлоатационните разходи;
- **Реновиране** на учебни корпуси, зали и прилежаща инфраструктура;
- **Оборудване** на аудитории, видеозали, зали за видеоконференции с техника;
- Обновяване на **лабораторната база** и поддържане на лабораториите в Университета (химикали, апаратура, консумативи и др.);
- Продължаване на сътрудничеството с БАН и други научни организации, с Технопарка и с фирми за съвместно ползване на уникална апаратура, изпитателни съоръжения, тренажори, и др.
- Осигуряване на инфраструктура, окабеляване и безпроблемна **интернет връзка** във всички сгради;
- **Модернизация на библиотеките** и снабдяване с книги и дигитални ресурси;
- По-нататъшно осигуряване на **достъпна университетска среда** за хора със специални потребности;
- Гарантиране на безпроблемна работа и постоянна поддръжка на **асансьорите**;
- Обновяване на всички **сервизни помещения**;

- Изграждане на централизираните системи за **климатизация**;
- Програма за **благоустройство на кампусите** на Университета и подобряване на околблоковите пространства и ландшафтната среда (преговорите с областен управител, кмет и МОН по този въпрос продължават вече две години).

През последните четири години управлението и стопанисването на университетските имоти беше значително оптимизирано. Създаден беше **регистър на собствеността** и бяха осигурени липсващи **документи за собственост**. Събираемостта от наеми и приходите от други дейности бяха увеличени значително. По всички тези дейности работата следва да продължи.

Проектите за Центрове за върхови постижения и за Центрове за компетентност са на голяма стойност, поради което почти всички процедури по ЗОП на Софийския университет вече са открити процедури, които изискват най-обемна документация и най-дълъг срок на обявяване. Това означава, че отдел „Обществени поръчки“ готви по една обемна документация по ЗОП на всеки два дни. Затова е необходима сериозна координация между звената и подпомагането на работата им с привличането на външни експерти.

- Подобряване на планирането, възлагането и изпълнението на обществени поръчки на Университета;
- Коректно разграничаване на видовете дейности, възлагани по реда на ЗОП, и определяне на начина на възлагане;
- Осигуряване на административен капацитет и включване на външни експерти;
- По-голяма строгост при търсене на отговорност от неизправни контрагенти по договори за изпълнение на обществени поръчки.

11. Художествено-творческа и спортна дейност

Основните задачи тук остават същите:

- Подкрепа за инициативите на **Културния център**;
- Развитие и използване на възможностите на **Университетския театър „Алма Алтер“**, на **галериите и музеите**, на електронните **университетски медии** и др.;
- Организиране на конференции, дискусии, семинари, публични лекции, фестивали, спортни и културни събития;
- **Доизграждане на спортната зала на Университета** (вече е подготвен техническият проект за осигуряване на финансиране), разширяване на дейността на Департамента по спорт и увеличаване на броя на спортуващите студенти.